

MARIJA BISTRICA
KAPELA BLAŽENE DJEVICE MARIJE NA VINSKOM VRHU

**RESTAURATORSKI RADOVI NA
ZIDNOM OSLIKU – 1. FAZA**

restauratorsko izvješće:

Ars restauro d.o.o.

Brnaze 307, Sinj

ev. br. RO - 11/15

studeni 2015.

IZVJEŠĆE O 1. FAZI RESTAURATORSKIH RADOVA NA ZIDNOM OSLIKU U KAPELI BLAŽENE DJEVICE MARIJE NA VINSKOM VRHU KOD MARIJE BISTRICE

UVOD:

Vinski Vrh je brijeg na pola sata hoda sjeverno od Marija Bistrice. Povijesni dokumenti spominju da se 1622.g. ondje nalazila drvena kapela s oltarićem i zvoncem u drvenom tornjiću. Godine 1677. na ovom je mjestu stajala nova zidana kapela popločena ciglom, sa svodnim svetištem i ravnim stropom iznad lađe. Godine 1695. kapela ima dvoja vrata, sa zapadne i južne strane, te prizidanu posvođenu sakristiju sa sjeverne strane. Strop lađe bio je tada oslikan, zvono je visjelo na dva stupa pred kapelskim vratima, a iznad ulaza nalazio se drveni kor sa slikama 12 apostola. Oko 1715.g. pred glavnim ulazom sagrađen je toranj od kamena lomljenca, krov kapela je pokriven hrastovim dašćicama (šindrom), a pod je popločen kamenim pločama. Godine 1880. kapela je stradala od potresa. Veliki popravci nakon potresa obuhvatili su izgradnju novog svoda nad lađom, povezivanje svetišta jakim željeznim sponama i izgradnju nove sakristije. Toranj je 1913.g. pokriven limom, a cijela je kapela dobila novi pokrov. Cjelovita obnova završena je 1986.g.¹

Na unutarnjim zidovima kapele su 2007.g. pokusnim sondiranjem otkriveni ostaci starijih zidnih oslika (v. **slike br. 1-3**). U jesen 2015.g. na ovim je oslicima izvedena 1. faza restauratorskih radova koja je obuhvatila probe čišćenja slikanog sloja (5 proba), uklanjanje recentnog soboslikarskog naliča, neadekvatnih žbuka i naknadnih zakrpa, konsolidaciju nositelja slikanog sloja, popunjavanje dubljih lakuna krupnom vapnenom žbukom i izradbu grafičke dokumentacije. Prvu fazu restauratorskih radova na zidnim oslicima izvela je tvrtka *Ars restauro* d.o.o. iz Sinja pod nadzorom nadležnih konzervatora.

---

¹ Buturac Josip, *Marija Bistrica 1209-1996. Povijest župe i prošteništa*, Marija Bistrica, 1996.

OPIS RADOVA:

Uklanjanje recentnog soboslikarskog naliča, neadekvatnih žbuka i naknadnih zakrpa izvedeno je mehanički: skalpelima, dlijetima, špahtlama i strugačima odgovarajućih profila, te pneumatskim čekićem (**v. slike br. 5, 7, 9 i 15**). Tijekom ovih radova u svetištu kapele su otkriveni ostaci starijeg svoda (**v. slike br. 18-20**).

Probe čišćenja i dezinfekcije slikanog sloja izvršene su mješavinama i otopinama acetona, etanola, amonijaka i *cetavlon*-a u različitim koncentracijama i omjerima.

Preventivna konsolidacija nositelja slikanog sloja izvedena je metodom opšivanja prethodno očišćenih rubova zidnih slika finom vapnenom žbukom, te metodom injektiranja raslojenih zona konsolidantom PLM/a proizvođača CTS iz Vicenze (**v. sliku br. 11**).

Popunjavanje dubljih pukotina i lakuna u nositelju slikanog sloja izvedeno je žbukom sastavljenom od svijetlo sivog riječnog pijeska granulacije 1-4 i gašenog vapna u omjeru 3:1 (**v. slike br. 4, 6, 8, 10, 13 i 16-20**).

Grafičkom dokumentacijom nacrtano su dokumentirana oštećenja nositelja slikanog sloja, mlađi i naknadni žbukani slojevi, te mjesta injektiranja nositelja slikanog sloja (**v. graf. dokumentaciju na kraju izvješća**).

PRIJEDLOG DALJNJIH RADOVA:

Predlažemo nastavak restauratorskih radova na zidnim oslicima koji će obuhvatiti fiksiranje slikanog sloja, završno popunjavanje pukotina i lakuna finom vapnenom žbukom, čišćenje slikanog sloja, te slikarsku reintegraciju (retuš i rekonstrukciju) slikanog sloja. Navedeni restauratorski radovi mogu se izvoditi etapno; primjerice, najprije u svetištu, potom u brodu crkve i na kraju u ulaznom prostoru pod zvonikom i na koru.

slika 1: sonda iz 2007.g.

slika 2: sonda iz 2007.g.

slika 3: svetište, stanje prije radova

slika 4: detalj svetišta, stanje nakon radova

slika 5: detalj svetišta, stanje nakon otkrivanja oslika

slika 6: detalj svetišta, stanje nakon radova

slika 7: detalj svetišta, stanje nakon otkrivanja oslika

slika 8: detalj svetišta, stanje nakon radova

slika 9: detalj svetišta, stanje nakon otkrivanja oslika

slika 10: detalj svetišta, stanje nakon radova

slika 11: injektiranje nositelja slikanog sloja

slika 12: južni zid u brodu, stanje prije radova

slika 13: južni zid u brodu, stanje nakon radova

slika 14: sjeverni zid u brodu, stanje prije radova

slika 15: sjeverni zid u brodu, stanje nakon otkrivanja zidnog oslika

slika 16: sjeverni zid u brodu, detalj, stanje nakon radova

slika 17: sjeverni zid u brodu, detalj, stanje nakon radova

slika 18: ostaci starijeg svoda u svetištu

slika 19: ostaci starijeg svoda u svetištu

slika 20: ostaci starijeg svoda u svetištu